

SRPSKI GNEV ZBOG OSLOBAĐANJA HARADINAJA

Author: Merdijana Sadović
Aleksandar Roknić

Oslobađajuća presuda u slučaju bivšeg premijera Kosova izazvala burne reakcije. Sudije Haškog tribunala oslobodile su ove sedmice bivšeg premijera Kosova Ramuša Haradinaja (Ramush Haradinaj) i njegovog saoptuženika Idriza Baljaja (Idriz Balaj) svih tačaka optužnice, koja ih je teretila za ratne zločine počinjene na Kosovu u periodu od marta do septembra 1998.

Treći optuženik, Lahi Brahimaj, proglašen je krivim za okrutno postupanje i mučenje; osuđen je na šest godina zatvora.

Trojica nekadašnjih pripadnika Oslobodilačke vojske Kosova (OVK) bili su optuženi za kršenje zakona i običaja ratovanja, uključujući ubistva, mučenje, silovanje i okrutne postupke prema srpskim civilima, kao i maltretiranje ostalih civila za koje se smatralo da su kolaboracionisti srpskih snaga "ili da na neki drugi način ne pružaju podršku OVK-u".

Nakon što je predsedavajući sudija Alfons Ori (Alphons Ori) pročitao odluku sudskog veća, sa prepune galerije prolomili su se usklici odobravanja, zbog čega je sudija bio prinuđen da interveniše i zahteva tišinu u sudnici.

Ne čudi što je ova presuda izazvala toliki bes u Srbiji, gde je jedan zvaničnik izjavio da takva odluka pokazuje da „ovaj sud ne postoji da bi delio pravdu“, te da neće „ohrabriti Srbe i druge ne-Albance da u budućnosti očekuju bezbedan i miran život na Kosovu“.

Haradinaj, Baljaj i Brahimaj bili su optuženi za učešće u zajedničkom zločinačkom poduhvatu, čiji je cilj „bilo obezbeđivanje potpune kontrole OVK-a nad oblašću Dukagjin (Dukagjin) na severozapadu Kosova“.

Međutim, sudsko veće je saopštilo kako – s obzirom na iznete dokaze – nije utvrdilo da je „van svake razumne sumnje postojao zajednički zločinački poduhvat usmeren protiv civila, (te da) stoga ni trojica okrivljenih nisu mogla sudelovati u njemu“.

U vreme na koje se optužnica odnosi, Haradinaj je bio komandant OVK-a za oblast Dukagjin; Baljaj je bio nadležan za jedinicu Crni orlovi iz sastava OVK-a; dok je Brahimaj kao pripadnik OVK-a boravio u jablaničkom štabu, na području opštine Đakovica.

Trojica optuženika su oslobođena i svih tačaka optužnice koje su se ticale zločina protiv čovečnosti. Dokazi koje je predočilo tužilaštvo „nisu uvek omogućavali sudskom veću da ustanovi je počinjen zločin ili da je OVK sudelovala u njemu“, rekao je sudija Ori 3. aprila.

„Dokazi koji se odnose na neke druge tačke sugerišu da su se žrtve možda našle na udaru prevashodno iz razloga koji se tiču njih kao pojedinaca, a ne kao pripadnika napadnutog civilnog stanovništva“, smatraju sudije.

Takođe su presudile i da rđavo postupanje, prisilno raseljavanje i ubijanje srpskih i romskih civila, kao i albanskih civila sa Kosova, „nije bilo toliko učestalo da bi moglo da navede na zaključak da je postojao napad na civilno stanovništvo“.

Međutim, sudija Ori je ukazao i na značajne poteškoće sa kojima se sudsko veće suočilo prilikom prikupljanja iskaza velikog broja svedoka. Od ukupno stotinu svedoka optužbe čiji su iskazi uzeti, njih 34 je bilo obuhvaćeno merama zaštite, dok ih je 18 svedočilo nakon što im je upućen obavezujući poziv.

„Veće je steklo snažan utisak da je suđenje održano u atmosferi u kojoj se svedoci nisu osećali bezbedno“, saopštio je sudija Ori čitajući presudu.

Od samog početka suđenja – u martu prošle godine – tužioci su tvrdili da zastrašivanje svedoka predstavlja glavni kamen spoticanja za sam proces.

U svojoj uvodnoj reči na početku suđenja, tadašnja glavna tužiteljka, Karla del Ponte (Carla Del Ponte), kazala je da „tužioci [neće] imati lak zadatak da dokažu optužbe“ protiv trojice optuženika.

Dodala je i da zastrašivanje svedoka predstavlja glavnu prepreku u ovom postupku, te da mnogi zbog toga nerado svedoče.

Posle čitanja presude, sudsko veće je naložilo da Haradinaj i Baljaj smesta budu oslobođeni iz pritvora Tribunala, a Brahimaj vraćen u pritvorsku jedinicu.

Srpski su se zvaničnici obrušili na ovosedmičnu presudu.

„Ova odluka Haškog tribunala predstavlja ruganje pravdi i ruganje nevinim žrtvama koje su propatile zbog Haradinaja“, rekao je srbijanski premijer Vojislav Koštunica u svom oštro sročenom saopštenju, izdatom neposredno po izricanju presude.

A srbijanski predsednik Tadić je rekao: „Ova presuda neće doprineti pravdi, niti će ohrabriti Srbe i ostale ne-Albance da očekuju bezbedan i miran život na Kosovu.“

Tadić tvrdi da mu je Del Ponteova rekla da su svedoci optužbe u ovom slučaju bili zastrašivani, pa čak i ubijani, kako bi ćutali o Haradinajevim navodnim zločinima počinjenim na Kosovu 1998.

Srpski vicepremijer Božidar Đelić izjavio je da je Haradinajevo oslobađanje „skandalozno“ i da se radi o „crnom danu za međunarodnu pravdu“. Dodao je i da „ova presuda predstavlja težak udarac procesu pomirenja među narodima na Balkanu, a da odgovornost za to leži na Tribunalu“.

Srbijanski tužilac za ratne zločine, Vladimir Vukčević, izjavio je za beogradske medije da je šokiran presudom. Međutim, dodao je i da su tužioci Haškog tribunala učinili veliki napor da Haradinaja izvedu pred sud i obezbede odgovarajuću kaznu.

No, sa tolikim brojem svedoka koji su bili isuviše preplašeni da bi svedočili, ishod ovog procesa nije neočekivan – kazao je on.

Po Vukčevićevim rečima: „Devetoro veoma ozbiljnih svedoka povezanih sa Haradinajevim slučajem ubijeno je u periodu između 2003. i 2007., dok je jedan preživio pokušaj ubistva.

„Ne iznenađuje to što su mnogi svedoci odbili da svedoče i što im je morao biti poslat obavezujući poziv – njihov i životi njihovih rođaka su bili u opasnosti“.

Iako nije bilo sasvim jasno da li će se tužioci žaliti na presudu, Vukčević je rekao kako od njih očekuje da to učine.

Merdijana Sadović je voditeljica Programa za Haški tribunal IWPR-a. Aleksandar Roknić je obučeni izveštač IWPR-a.

Location: Kosovo

Topic: International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia

---

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/srpski-gnev-zbog-osloba%C4%91anja-haradinaja>